

2020. szeptember

NAPRAFORGÓ

A II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola
alsó tagozatának havonta megjelenő újságja
Szerkesztő: Tóthné Szathmáry Irén

III. évfolyam 1. szám

Kedves Gyerekek!

Szeretettel köszöntünk benneteket a 2020/2021-es tanévben! Egy új kötelességgel erősítjük magunkat az élet nagy színpadán - vigyáznunk kell magunkra, ezzel vigyázunk a körülöttünk élő családtagokra, barátokra, egymásra! Legyetek továbbra is vidámak, egészségesek és együtt legyőzzük a vírust!

Egész évben várom az iskolai élettel kapcsolatos verseiteket, írásotokat, hogy még érdekesebb legyen az iskolaújságotok. Vidám tanévkezdést és egész évben jó munkát kívánok mindenkinek.

Varró Dániel: Beszeptemberült kedves gyerekek

Ki farát egész nyáron csak vakarta,
és feszt moziba járt meg aquaparkba,
no, annak mondom, nincsen több gagy,
tévénézés, hassüttetés, fagy,
a strandon nem lehet tovább időzni,
mert véget ért a nyár, és itt az ősz, ni.
Beszeptemberült kedves gyerekek,
ideje megvenni az iskolaszereket.
Na, most, hogy mit meg hogy, ez az,
amin lendít e magazin elég sokat,
hogy segítse az iskolásokat.
Megmutat nektek mindent, mi ma dívik,
komputertől az elefántradírig,
a modernt is, nemcsak a hagyományost,
mert új idők járnak már nagyon ám most.
Nem úgy van ám, hogy az ember csak
rábízza magát az Ápiszra,
vesz rajztáblát, pár hurkapálcikát,
és ha mamád a bolton átcibált,

hát akkor már minden feltétel adva,
és be lehet ülni az iskolapadba.
Például kell lenni gépnek, számítónak,
manapság állítólag.
Nem ám füzetek, tollak
(amik régen elegek voltak!)
Aztán, ha mindent jól összegyűjtött a markod,
még be kell rendezni az iskolasarkot.

Orgoványi Anikó: Őszi színek

Ősz apóka előveszi
festővásznát, ecsetét,
színesíti a lombokat,
ebben leli a kedvét.

Arany a dió levele,
halványsárga a kőris,
izzik már a galagonya,
lángol a vadszőlő is.

Minden zöld volt még a nyáron,
most tobzódik ezer szín,
sárga, narancs, barna, bordó,
bíborvörös, élénk pír.

Ősz apóka elégedett,
elkészült a színes kép,
így pompázik, míg szél úrfi,
mindent szépen le nem tép.

A FEHÉR GÓLYA

Élőhelye, védelme:

Európában és Ázsiában elterjedt, de élőhelyein egyre fogyatkozó nagytestű madár. Elsősorban a sík- és dombvidékek madara. Napjainkban a fehér gólyák jelentős része az ember közelében, a települések villanyoszlopain, épületek kéményén fészkel. Ennek elősegítésére műfészkeket szerelnek a madárvédők a villanyoszlopokra, amelynek segítségével újabb fészkek építésére veszik rá a madarakat és elkerülik az általuk okozott meghibásodásokat a villamos energia hálózatban. Magyarországon fokozottan védett.

Testfelépítése:

Tollazata nagyrészt fehér, de szárnyainak végeit fekete tollak borítják. Lába hosszú, csőre hosszú, hegyes és piros. Szárnyai szélesek és hosszúak, ami lehetővé teszi a vitorlázást. Lassan és szabályos időközönként verdes a szárnyával. Nyakát és lábát kinyújtva repül. Lassan, méltóságteljesen, nyakát kinyújtva jár. Ezzel szemben pihenéskor fejét szárnya alá dugja.

Táplálkozása:

Ragadozó madár. A nedves réteken, tarlókon keresgél nagyobb rovarok, ebihalak, békák után, de elfogyasztja az apró rágcsálókat, halakat, kígyókat, sőt, volt rá példa, hogy kisnyulat is vittek a fiókáknak táplálékként. Leginkább nappal vadásznak, a kisebb állatokat egészben nyelik le, csak a nagyobbakat ölik meg és tépik szét, mielőtt megeszik őket.

Fészkek, szaporodásuk:

A párok monogámok (egy házastárral élők), de nem maradnak együtt egész életükben. Együtt építik a fészket gallyakból, amit azután évekig használnak. A megközelítőleg 1 méter átmérőjű fészket ágakból építik és szénával, szalmával, tollakkal bélelik; a költési időszakban külön belső költőfészket készítenek benne puhább anyagokból. A tojó rendszerint négy tojást rak, melyek 33-34 nap múlva kelnek ki. A szülők felváltva kotlanak és mindketten táplálják fiókáikat. Amikor a fiókák elérik a néhány hetes kort, akkor minden nap 4 kg ennivalóra van szüksége a családnak. A kölyök gólyák 58-64 napos korukban repülnek ki, ezután a szülők még 7-20 napig etetik őket.

Kommunikációjuk:

A gólyák nem énekelnek, inkább kelepelnek. Így üdvözlik egymás a fészeknél. A hangot a csőr gyakori nyitásával és zárásával képezik, amikor is a hang a csőr nyitásakor jön létre. Üdvözléskor először az kelepel, aki fogadja az érkezőt, és ez utóbbi válaszol neki. Egyidejűleg meghajlítják a nyakukat, egészen addig, amíg fejük a hátukhoz nem ér.

Emellett fütyülnek is, a felnőttek halkán, a fiókák éles hangon. A fiókák csipognak is, és nyávogó hangon kérnek enni szüleiktől.

Vonulása:

Augusztus közepén már csapatokba verődnek, de csak szeptember közepén indulnak el vándorútjukra. A Földközi-tengert két tengerszoros (Gibraltár, Boszporusz) valamelyikén szelik át. Ez a nagy madár széles szárnyain képes mozdulatlan testtel és szárnyakkal siklani a felmelegedő föld fölött kialakuló meleg légáramlatokon. A telet Afrikában töltik, majd a megfelelő időben visszaindulva március végén jelennek meg a Kárpát-medencében.

Érdekesség:

- Meséket, regényeket ihletett, valamint hiedelmeket, például azt, hogy ő hozza a kisbabát.
- Számos feljegyzés tanúskodik hűségéről párja iránt és önfeláldozásáról utódaik megvédéséért.
- Még az emberhez szoktatott fehér gólyák is megszelídülnek, bíznak az emberben, a szabályokat eltanulva játszanak a gyerekekkel, és ha már el is repülnek, minden évben visszatérnek, hogy megköszönjék a gondoskodást.
- Tübingiában találtak már fészket, ami 1592-ben épült, és még mindig aktív.

Készülődő gólyák

Látszik, hogy vége van a jó időnek,
a réten már a gólyák készülődnek,
mind többen gyűlnek össze reggelente,
mind többször néznek fel a fellegekbe,

egy-egy suhintva próbálgatják
fényes szárnyuk, mint bajvívó a kardját,
hogy nem csorbul-e ki vajon az éle,
ha belehasít majd a messzeségbe,

összeverődnek, s ismét szétszélednek,
néhány nap még, amire készen lesznek,
és együtt vágnak majd neki az útnak,
hisz eddig magukban is boldogultak,

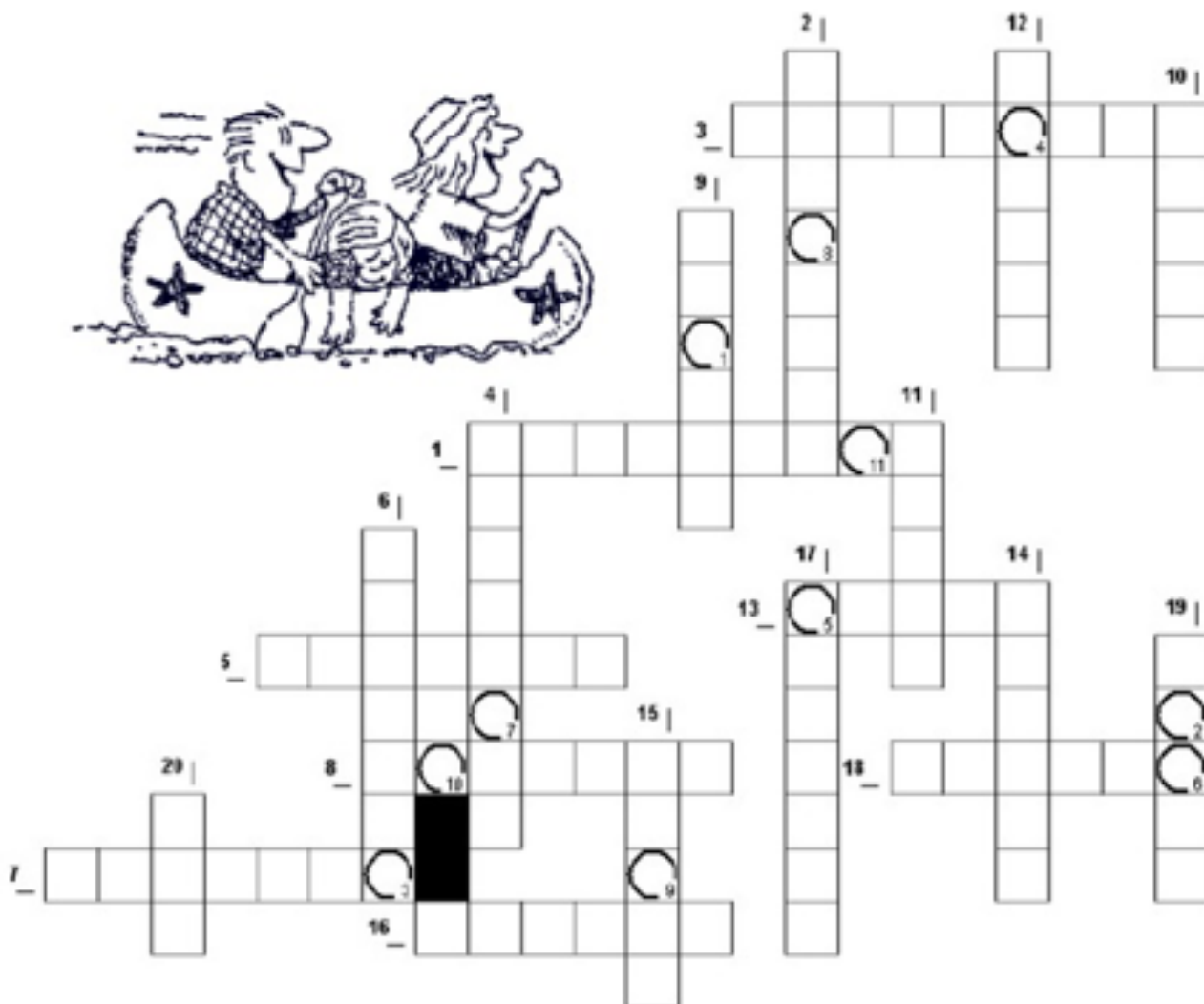
s amíg nyár volt külön-külön vadásztak,
külön-külön hordták a békát a családnak,
de most már inkább csapatostul járnak,
mert hogyha baj van, kellene a társak...

Közmondások

A bekarikázott betűkből egy új közmondást kapsz!

1 2 3 4 3 3 5 4 6 7 8 9 4 1 2 3 10 11 12 1!

1. Kecskére bízta a
2. Kimutatja a foga ...
3. Jobb félni, mint ...
4. Eső után ...
5. Szégyen a futás, de ...
6. Gyakorlat teszi a ...
7. tolláról,
embert barátjáról
8. Egy csónakban ...
9. eső aranyat ér.
10. nem ver bottal
11. Rossz fát tett a ...
12. Egy nem csinál nyarat.
13. a magyar igazság.
14. Alamuszi nagyot ugrik.
15. Sok jó kis helyen is elfér.
16. ütött a fejébe.
17. Nem zörög a,
ha nem fújja a szél.
18. Többet, mint erővel.
19. Kilóg a
20. Az pénz.

A megfejtéseket magyar tanároknak adjátok oda, hogy ellenőrizni tudja helyességét. Hasznos munkát kívánok.